

Mattilsynet

14.08.2023

Deres ref.nr: 2023/7327

**NOAHs innspill til
utkast til endring av landdyrsporbarhetsforskriften**

NOAH – for dyrs rettigheter vil med dette komme med innspill til høring av forslag til forskrift om endring av landdyrsporbarhetsforskriften. I høringsbrevet opplyser Mattilsynet at endringsforskriften gjelder tilleggsopplysninger som driftsansvarlige skal gi til myndighetene (Mattilsynet) i forbindelse med registrering eller søknad om godkjenning av rugerier eller anlegg der det holdes landdyr. Det opplyses videre at forslaget bygger på Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/1345 av 1. august 2022 om fastsettelse av regler for gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/429 når det gjelder registrering og godkjenning av anlegg som holder landdyr og samler inn, produserer, bearbeider eller oppbevarer avlsmateriale. Mattilsynet ønsker innspill fra høringsinstansene dersom forskriftsutkastets bestemmelser ikke synes å samsvare med dette regelverket.

NOAH mener at forskriftsutkastet og bestemmelser i landdyrsporbarhetsforskriften ikke er helt i samsvar med Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/1345 (videre nevnt som *gjennomføringsforordning*).

I endringsforskriften fokuseres det på å innføre i norsk regelverk kravet om tilleggsopplysninger som driftsansvarlige skal gi til myndighetene (Mattilsynet) i forbindelse med registrering eller søknad om godkjenning av rugerier eller anlegg der det holdes landdyr. I tillegg inneholder gjennomføringsforordning bestemmelser som presiserer hvilke anlegg som kan unntas fra registreringsplikten. I høringsbrevet skriver Mattilsynet at muligheten til å gi unntak er svært snever og Mattilsynet foreslår ingen unntak nå. Samtidig inneholder landdyrsporbarhetsforskriften § 8 tredje ledd og § 9 tredje ledd unntak fra sertifiseringskravet ift. fuglevilt til utsetting. Ifølge § 8 tredje ledd gjelder det ikke noe krav om sertifisering dersom rugeeggene eller de daggamle kyllingene kun skal flyttes til anlegg i Norge som driver oppdrett av fuglevilt til utsetting. Ifølge § 9 tredje ledd gjelder det ikke noe krav om sertifisering dersom rugeeggene kun skal flyttes til rugerier omhandlet i § 8 tredje ledd eller fjørfeet kun skal flyttes til anlegg for hold av fjørfe beregnet til utsetting som fuglevilt eller til slakteri.

Reglene om type anlegg som utgjør kun en ubetydelig risiko og som kan dermed unntas fra kravet om registrering, er presisert i artikkel 3 av gjennomføringsforordning. NOAH kan ikke se at unntakene i landdyrsporbarhetsforskriften er i samsvar med artikkel 3 i gjennomføringsforordning siden:

- unntak skal ikke gjelde for anlegg som importerer rugeegg eller fjørfe fra en annen EØS-medlemsstat, jf. artikkel 3 første ledd bokstav c. For eksempel innførte Østfold fuglehundklubb i august 2022 600 fasaner (9 uker gamle) og 467 raphøns (8 uker gamle) fra Sverige til Norge;
- unntak skal ikke gjelde for anlegg som driver med salg eller flytting av egg eller fjørfe siden disse tilfellene kommer under kriteriet «*intended to be moved out of the establishment*», jf.

artikkel 3 første ledd bokstav d, uavhengig av hvilket formål egg eller fugler selges eller flyttes til.

Ved endring av landdyrsopparbarhetsforskriften skrev Mattilsynet i sitt høringsbrev av 01.03.2022: *Istedenfor å kreve at disse rugeriene skal sertifiseres, vil vi foreslå at de må oppfylle visse biosikkerhetskrav og at disse fastsettes i landdyrforflytningsforskriften. ... Mattilsynet har også blitt gjort oppmerksom på at anlegg som oppdretter og setter ut fuglevilt har store utfordringer med å oppfylle dagens sertifiseringskrav. At disse anleggene nå unntas fra kravet om sertifisering, vil heller ikke påvirke antall anlegg som skal sertifiseres i nevneverdig grad. Vi foreslår heller at dyrehelsen ivaretas ved å stille visse krav til biosikkerhet for å kunne flytte fjørfe eller rugeegg fra et anlegg som oppdretter fuglevilt til utsetting til en annen destinasjon i Norge, enten det dreier seg om et annet anlegg eller utsetting i naturen. Biosikkerhetskravene er foreslått i landdyrforflytningsforskriften. Vi bemerker i denne sammenheng at Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet om kort tid vil be Mattilsynet og Miljødirektoratet om å utarbeide en felles bestilling til Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM) for å utrede miljøpåvirkningen, dyrevelferd og dyrehelse ved oppdrett og utsetting av fuglevilt.*

Som NOAH påpekte i sitt hørings svar av 27.03.2022, kan vi ikke se at det finnes noen dyrehelsemessige grunner til å unnta disse anleggene fra sertifiseringskravet. Det er ikke et godt nok grunnlag for unntak at «anlegg som oppdretter og setter ut fuglevilt har store utfordringer med å oppfylle dagens sertifiseringskrav». NOAH mener at det ikke er adgang til å unnta slike anlegg driver med oppdrett og salg av fasaner og raphøns til utsetting eller som setter ut fasaner og raphøns (enten livdyr eller døde individer), fra kravet om sertifisering. Vi mener at dette vil være i strid med gjennomføringsforordning artikkel 3. Denne konklusjonen underbygges av avsnitt 7 i gjennomføringsforordning som lyder følgende:

The movement of animals, germinal products and products of animal origin constitutes an important risk factor for animal and human health. Establishments where movements take place, involving in particular movements to or from other Member States or third countries, should therefore not be considered as posing an insignificant risk. However, establishments where animals, germinal products or products of animal origin are kept with a certain continuity and the primary purpose is not the movement of those animals, germinal products or products of animal origin to or out of the establishment, can be considered as posing an insignificant risk, even if such movements could occur on an occasional basis. (NOAHs utheving)

Det er dermed riktig å legge til grunn at de anleggene som setter ut oppdrettede fugl i naturen eller som selger eller flytter fugler (til utsetting), utgjør en ikke ubetydelig risiko og kan dermed ikke unntas fra kravet om sertifisering. Dette er også i samsvar med Mattilsynets egen konklusjon i høringsbrevet om at «Alt i alt vurderer Mattilsynet at muligheten til å gi unntak fra registreringsplikten er svært snever» og at «I tillegg der det kan være rom for å gi unntak er det neppe ønskelig å gjøre det fordi det kan bidra til å svekke beredskapen mot alvorlige smittsomme dyresykdommer».

NOAH vil videre gjøre Mattilsynet oppmerksom på at bestilling til Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM) for å utrede miljøpåvirkningen, dyrevelferd og dyrehelse ved oppdrett og utsetting av fuglevilt som Mattilsynet har nevnt i sitt høringsbrev av 01.03.2022, har resultert i en rapport som ble publisert av VKM 30.11.2022 «The release of common pheasants and grey partridges for pointing dog training- consequences for biodiversity, animal welfare and health».¹ Rapporten slår fast at

---

¹ Rueness, E. K., Asmyhr, M. G., Basic, D., Eldegard, K., Janzacak, A., Pedersen, H. C., ... & Velle, G. (2022). The release of common pheasants and grey partridges for pointing dog training-consequences for biodiversity, animal welfare and health. Scientific Opinion of the Panel on Biodiversity of the Norwegian Scientific Committee for Food and Environment. Tilgjengelig på nett:

utsetting av oppdrettede fugler som fasan og rapphøns er i strid med dyrevelferdsloven. I rapporten kom VKM til følgende ift. risiko for overføring av sykdom til ville fuglebestander:

Gjentatt utsetting av fasaner og rapphøns kan gi høy risiko for overføring av sykdom til ville fuglebestander. Det er høy risiko for spredning av patogener mellom besetninger av fasaner og rapphøns for de aller mest smittsomme sykdommene og ved gjentatt kontakt mellom besetningene over tid. VKM konkluderer med at det er risiko for å introdusere en rekke sykdommer til Norge når man innfører fugler fra Sverige. Inkludert for fugleinfluenza (HPAI) og Newcastle Disease (ND). Risikoen for å introdusere nye sykdommer øker med antall fugler som importeres.

Vi henviser til punkt 4.4. i rapporten for en nærmere redegjørelse av konklusjoner om dyrehelse knyttet til utsetting, oppdrett, import og transport av fasaner og rapphøns.

Eli Knispel Ruenes, faglig leder av VKM-rapporten, har i ettertid kommentert konklusjonene i rapporten: «Sannsynligheten for smitte er lav, men konsekvensene kan potensielt bli alvorlige, spesielt hvis det er svært smittsomme virus sykdommer som fugleinfluenza og Newcastle-syke som spres. Ifølge Den europeiske myndighet for næringsmiddeltrygghet (EFSA) ble det i 2021-2022 registrert rekordmange utbrudd av høypatogen fugleinfluenza (HPAI) i Europa, både i besetninger med tamme fugler, og blant ville. Det resulterte i at omtrent 50 millioner fjærfe måtte avlives. Sannsynligheten for smitte vil trolig øke ved utsetting. Listen av sykdommer med potensiale for å smitte via fasaner og rapphøns er omfattende. Det er ikke kjent at fasaner og rapphøns fra oppdrett har ført til smittespredning i Norge, men risikoen øker med tettheten av fugler, omfanget av utsettingen og ved gjentatte utsettinger.»²

NOAH vil påpeke at det store utbruddet av fugleinfluenza i 2021 i Finland oppsto i fasanoppdrett i Janakkala og spredte seg derfra til ville fugler over hele landet.³

NOAH ber om at Mattilsynet foretar en revurdering av relevante bestemmelser i landdyrsporbarhetsforskriften og landdyrforflytningsforskriften i lys av konklusjonene lagt fram i VKM-rapporten. NOAH mener at de nevnte forskriftene må endres ved å fjerne unntak fra sertifiseringskravet (registreringsplikten) for anlegg som driver med oppdrett til utsetting og/eller utsetting av fasan og rapphøns, slik at begge forskrifter skal være i overensstemmelse med gjennomføringsforordning.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter
v /

(sign.)
Siri Martinsen
Leder og veterinær

(sign.)
Katrin Vels
Jurist

<https://vkm.no/english/riskassessments/allpublications/thereleaseofcommonpheasantsandgreypartridgesforbirddogtrainingconsequencesforbiodiversityanimalwelfareandhealth.4.5116eee8180c62af204581f3.html>

² <https://jaktogfiske.njff.no/forvaltning-utsetting/fugler-til-besvaer/234784>

³ <https://www.ruokavirasto.fi/en/animals/animal-health-and-diseases/animal-diseases/poultry/avian-influenza/avian-influenza-in-finland/>